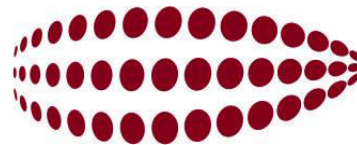

SUSTINNO

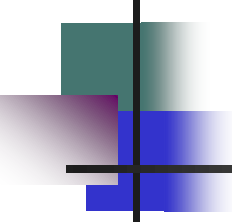
LEADER programmas ieguldījums sabiedrības aktivizēšanai un izglītošanai

Ligita Melece, Agnese Krieviņa un Ieva Leimane

Ligita.melece@arei.lv

Agroresursu un ekonomikas institūts (AREI)

LU 74. konference, Rīga, 11.03.2016.

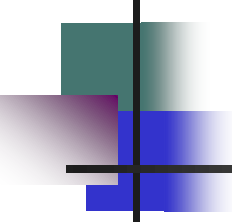

LEADER

LEADER

Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale

- LEADER ir mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām.
- LEADER būtība ir uzlabot dzīves kvalitāti cilvēkam laukos, domājot gan par ekonomiskajiem, sociālajiem uzlabojumiem un vides saglabāšanas iespējām.

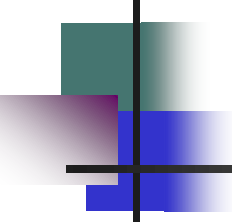

LEADER

- Aktīva un saliedēta vietējā sabiedrība ar iespējām izpausties vietējās teritorijas attīstībā.
- Sakopti lauki, kurus apsaimnieko ilgtspējīgas un efektīvas ģimenes saimniecības.
- Iespēja laukos gūt ienākumus (strādāt) un nopelnīt iztiku sev un ģimenei.
- **Zināšanu vairošana.**

Avots: ZM.

http://www.laukutikls.lv/system/files_force/informativie_materiali/zm_05_09_12_leader.pdf?download=1

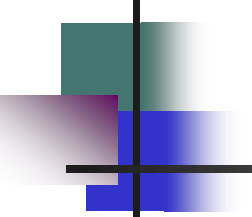
LEADER pieejas īstenošana

**LEADER atbalsts
(ELFLA)**

**Vietējās attīstības
stratēģijas
Vietējās rīcības grupas**

LEADER projektu īstenošana
*(biedrības, nodibinājumi, vietējās
pašvaldības, uzņēmēji)*

- LEADER pieeja balstās uz vietējo rīcību grupu (VRG) izstrādāto vietējās attīstības stratēģiju (VAS) īstenošanu, kas paredzēta vietēja līmeņa problēmu risināšanai saskaņā ar teritorijas attīstības prioritātēm.
- VRG uzskata par vietējās kopienas organizēšanas spēku, institūciju, kas lokālā līmenī īsteno un koordinē lauku attīstības procesu (*Falkowski, 2013, Kis et al., 2012*).

Vietējo rīcības grupu loma reģionālās attīstības un sociālo problēmu risināšanā Latvijā

- LEADER projektu ekonomisko aspektu analīze Latvijā

Aktualitāte:

- Darba vietu pieejamība un iespēja gūt ienākumus tuvu dzīves vietai ir nozīmīgs teritorijas apdzīvotības priekšnoteikums.
- Būtiskākais avots teritoriālās attīstības finansēšanai ir ES fondi.
- Latvijas Lauku attīstības programmā 2014. – 2020.gadam uzsvērtā LEADER pieejas īstenošanas loma šādu sociālekonomisko problēmu risināšanā:
 - lauku teritoriju apdzīvotības saglabāšana;
 - dzīves līmeņa paaugstināšana, nodrošinot nodarbinātību un pakalpojumu pieejamību;
 - iedzīvotāju sociālās aktivitātes veicināšana, tai skaitā, izglītības, kultūras, sporta un atpūtas jomās.

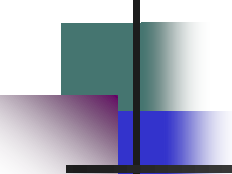
VRG skaits un izvietojums

Latvijā LAP 2007-2013 ietvaros
LEADER pieeju īsteno 40 VRG

LAP 2007-2013 ietvaros LEADER
projektiem Latvijā bijis pieejams
publiskais finansējums 39,2 milj. EUR

Avots: LLKC, Lauku tīkls

LEADER projektu tematiskais grupējums

- **Lauku ekonomika** - *projekti, kas tiešā veidā saistīti ar uzņēmējdarbību, uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras attīstību, uzņēmējdarbībai noderīgu konsultāciju un apmācību pieejamību*
 - uzņēmējdarbība
 - sociālā uzņēmējdarbība
 - **uzņēmējdarbības veicināšana**
- **Sabiedrības attīstība un izaugsme** - *projekti, kas vērsti uz cilvēka garīgo un fizisko spēju attīstību, tostarp tam nepieciešamās infrastruktūras un aprīkojuma attīstību*
 - **sabiedrības attīstība**
 - **pašdarbība**
- **Lauku infrastruktūra un pamata pakalpojumi** - *projekti, kas vērsti uz iedzīvotāju dzīves apstākļu un apkārtējās vides pievilcības uzlabošanu*
 - lauku infrastruktūra un pamata pakalpojumi
 - veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi
 - **vide atpūtai**
 - **kultūras un vēstures mantojuma saglabāšana**

**Zināšanu vairošana, pievilcīgs
un saturīgs brīvais laiks**

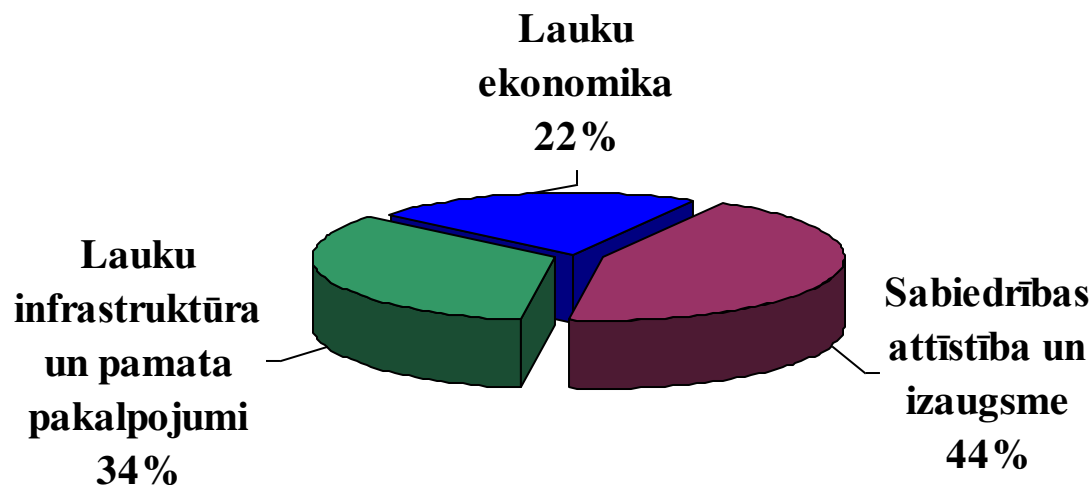
LEADER apstiprinātie projekti, publiskā finansējuma apjoms un vidējais projekta finansējums pa tematiskajām grupām

(LAP 2007-2013 4.1.1.+4.1.3.pas.)

Tematiskās grupas	Apstiprinātie projekti, %	Publiskais finansējums, %	Publiskais finansējums/projekts, tūkst. EUR
Sabiedrības attīstība un izaugsme	44	42	8.2
sabiedrības attīstība	33	34	8.8
pašdarbība	11	8	6.5
Lauku infrastruktūra un pamata pakalpojumi	34	40	9.9
vide atpūtai	12	15	10.5
kultūras un vēstures mantojuma saglabāšana	6	6	9.8
Lauku ekonomika	22	18	6.8
Kopā	100	100	8.5

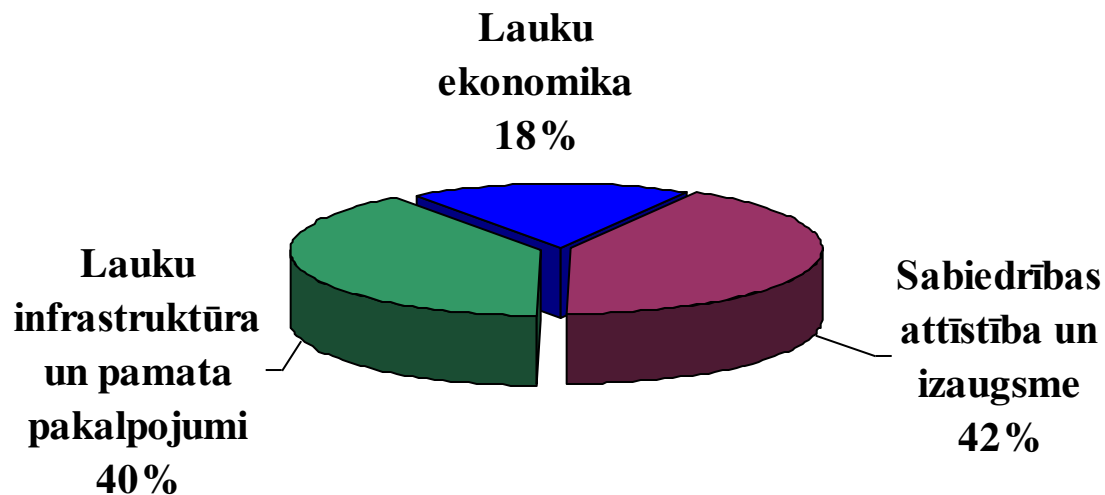
Avots: pēc LAD datiem

LEADER apstiprināto projektu īpatsvars pa tematiskajām grupām (LAP 2007-2013 4.1.1.+4.1.3.pas.)

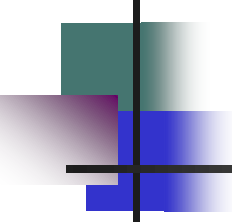

Avots: pēc LAD datiem

LEADER publiskā finansējuma struktūra pa tematiskajām grupām (LAP 2007-2013 4.1.1.+4.1.3.pas.)

Avots: pēc LAD datiem

Īstenoto LEADER projektu pašsvars pa tematiskajām grupām aptaujātajās VRG

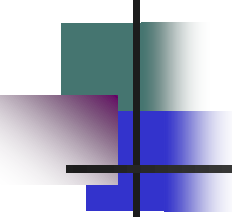
(LAP 2007-2013 4.1.1.+4.1.3.pas.)

Tematiskās apakšgrupas	Pašsvars, %
Uzņēmējdarbība	45
Uzņēmējdarbības veicināšana	22
Sabiedrības attīstība	33
Pašdarbība	29
Lauku infrastruktūra	47
Sociālie pakalpojumi un veselības aprūpe	41
Vide atpūtai	32
Kultūrvēstures mantojuma saglabāšana	27
Vidēji	36

Pašsvars - norāda uz to projektu īpatsvaru kopējā apjomā, kuri tiktu īstenoti pilnā apmērā arī bez publiskā finansējuma.

Projektu pašsvars ne tikai ļauj spriest par atbalsta lomu, bet norāda arī uz novitātes līmeni projektos (*Ekosgen, 2011*).

Latvijas situācijā augstāks projektu pašsvars papildus varētu norādīt arī uz projekta saistību ar iedzīvotāju un uzņēmēju pamatvajadzību risināšanu.

LEADER ietvaros iegādāto iekārtu, materiālu un pakalpojumu izcelsme pa projektu tematiskajām grupām

Tematiskās apakšgrupas	Latvijas izcelsme (%)	Ārvalstu izcelsme (%)
Uzņēmējdarbība	37	63
Uzņēmējdarbības veicināšana	47	53
Sabiedrības attīstība	50	50
Pašdarbība	77	23
Lauku infrastruktūra	51	49
Sociālie pakalpojumi un veselības aprūpe	54	46
Vide atpūtai	73	27
Kultūrvēstures mantojuma saglabāšana	66	34
Vidēji	53	47

Avots: LEADER projektu iesniegumu izlases veida analīzes rezultāti

Projektu piemēri: pašdarbība

- Projekts: Tautas tērpu iegāde Gaigalavas jauniešu deju kolektīvam „Krēslīte”

- etnogrāfisko tautas tērpu izveide jauniešu deju kolektīvam

Projektu piemēri: pašdarbība

● Projekts: Tautas tērps - mana rota

- dažādu novadu etnogrāfiski pareizu tautas tērpu izveide

Projektu piemēri: pašdarbība

● Projekts: Pūtēju orķestra “Ikšķile” izveide

- pūtēju orķestra inventāra iegāde

Projektu piemēri: sabiedrības attīstība

- Projekts: MX Ādaži bērnu un jauniešu moto apmācības pulciņa izveide

- iegādāti krosa motocikli
- izveidots bezmaksas moto pulciņš

Projektu piemēri: sabiedrības attīstība

● Projekts: IDEA musicHouse

- izveidota mūzikas studija ar profesionāliem mūzikas instrumentiem
- iespēja jauniešiem apgūt mūzikas pamatus, mūzikas instrumenti spēli, veidot savas grupas, ierakstīt mūziku, tāpat arī organizēt vietējos izklaides pasākumus

Projektu piemēri: sabiedrības attīstība

● Projekts: Zaļā klase “Saukas dabas parkā”

- zaļās klases uz slēpēm, riteņiem, teltī

Projektu piemēri: **uzņēmējdarbības veicināšana**

● Projekts: Vecās pirts noslēpumi

- aprīkojuma iegāde radošajai darbnīcai - ziepju un kosmētikas izgatavošanai

Projektu piemēri: **uzņēmējdarbības veicināšana**

● Projekts: Vietējās produkcijas pārstrādes punkts

- žāvējamās kameras un sulu spiedes iekārtu iegāde

Projektu piemēri: sabiedrības attīstība

● Projekts: Dienas centra darbības uzlabošana Olaines pilsētā

■ senioru dienas centra
rekonstrukcija

Projektu piemēri: uzņēmējdarbības veicināšana

● Projekts: Amatniecības apmācības sabiedriskais centrs

■ centra rekonstrukcija

Projektu piemēri: **vide atpūtai**

- Projekts: Daudzfunkcionālas bērnu rotaļu infrastruktūras izveidošana Cīravā

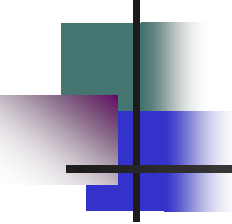
- uzstādīti 11 spēļu un rotaļu pilsētiņas elementi
- nodrošināti estētiskie un sensorie aspekti - skaisti un krāsaini
- teritorija ir iežogota, bet atvērta visiem bērniem

Projektu piemēri: kultūras un vēstures mantojuma saglabāšana

Projekts: Dagdas novada kultūrvēsturiskās attīstības liecību savākšana un papildināmas mobilas ekspozīcijas izveidošana

- foto aprīkojuma, video kameras, video projektora un ekrāna, metāla detektora iegāde

Paldies par uzmanību!

SUSTINNO